

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ORGAANISTEN LIUOTTIMIEN KÄYTÖSTÄ ERÄISSÄ MAALEISSA JA LAKOISSA SEKÄ AJONEUVOJEN KORJAUSMAALAUSTUOTEISSA AIHEUTUVIEN HAIHTUVIEN ORGAANISTEN YHDISTEIDEN PÄÄSTÖJEN RAJOITTAMISESTA**1 PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta.

Asetus kumoaisi voimassa olevan asetuksen orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (837/2005, tuote-VOC -asetus), jäljempänä *kumottava aset*. Asetus perustuisi kumottavan asetuksen tapaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta, ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta, 2004/42/EY, jäljempänä *tuote-VOC -direktiivi*.

Asetus vastaisi sisällöltään pääsääntöisesti kumottavaa asetusta. Merkittävimmät muutokset kumottavaan asetukseen verrattuna liittyisivät viranomaisvalvontaa ja tietojen toimittamista viranomaisille koskevaan sääntelyyn. Kyseiset muutokset liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020 markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, kansalliseen toimeenpanoon. Lisäksi asetuksen liitteissä 1 ja 2 huomioitaisiin tuote-VOC –direktiivin suomenkieliseen versioon tehdyt oikaisut. Asetus sisältäisi myös kumottavaan asetukseen verrattuna useita ja pääosin asiasisältöön vaikuttamattomia päivityksiä.

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain (527/2014) 216 §:n 2 momentin nojalla.

Asetus on tarkoitettu tulevan voimaan x päivänä xkuuta 2022.

2 VOIMASSAOLEVA SÄÄNTELY

Orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta on säädetty valtioneuvoston asetuksella 837/2005 (tuote-VOC –asetus). Asetus on annettu ympäristönsuojelulain 216 §:n 2 momentin nojalla. Asetusta on muutettu tuote-VOC –direktiiviin tehtyjen muutosten mukaisesti valtioneuvoston asetuksilla 813/2010, 6/2011 ja 269/2012.

Tuote-VOC –direktiivin valvontaa koskeva 6 artikla ja tietojen toimittamista koskeva 7 artikla on kumottu markkinavalvonta-asetuksen 38 artiklalla. Tuote-VOC –direktiivin kumotut 6 ja 7 artikkelat on toimeenpantu kansallisesti kumottavan asetuksen 11 § ja 12 §:llä.

3 EHDOTUKSEN SISÄLTÖ

Ehdotuksella säädettäisiin orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta.

1 § Tavoite ja soveltamisala

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 1 §:ää. Ajoneuvolaki 1090/2002 on kumottu, joten pykälän 2 momentissa viitattaisiin voimassa olevaan ajoneuvolakiin 82/2021. Kolmannessa momentissa viitattaisiin kumotun valtioneuvoston asetuksen orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta 435/2001 sijasta valtioneuvoston asetukseen eräiden orgaanisia liuottimia käyttävien toimintojen ja laitosten ilmaan johdettavien päästöjen rajoittamisesta 64/2015. Kyseistä asetusta sovelletaan ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin ja laitoksiin. Kolmannessa momentissa ei olisi tarvetta enää säätää asetuksen noudattamisesta viimeistään 31.10.2007.

2 § Määritelmät

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 2 §:ää. Pykälän kohdan 11 määritelmä 'markkinoille luovuttaminen' perustuu tuote-VOC –direktiivin 2 artiklan kohtaan 12 ja liittyy siten tuote-VOC –lainsäädännön toimeenpanoon ja valvontaan. Markkinoille luovuttamisen määritelmän voitaisiin kuitenkin katsoa kattavan myös eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016, markkinavalvontalaki) 2 §:n 1 kohdan määritelmän 'asettaminen saataville markkinoilla' ja 5 kohdan määritelmän 'markkinoille saattaminen'.

3 § Raja-arvot tuotteiden VOC-pitoisuudelle

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 3 §:ää. Säännöksessä ei kuitenkaan olisi enää tarvetta viitata menneisiin aikarajoihin sekä ensimmäiseen ja toiseen vaiheeseen, kuten kumottavan 3 §:n 1 ja 2 momentissa.

4 § Tuotteiden merkitseminen

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 4 §:ää.

5 § Poikkeus vanhan ajoneuvon entistämiseen tai korjaukseen tarvittavien tuotteiden myyntiin tai ostoon

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 5 §:ää. Säännöksessä viitattaisiin voimassa olevan ajoneuvolain 36 §:ssä tarkoitettuun museoajoneuvoon, sillä ajoneuvolaki 1090/2002 on kumottu.

6 § Poikkeus erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa omaavan rakennuksen entistämiseen tai ylläpitoon tarvittavien tuotteiden myyntiin

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 6 §:ää.

Kohdissa 3 ja 6 viitattaisiin lakiin rakennusperinnön suojelemisesta 498/2010, sillä rakennussuojelulaki 60/1985 on kumottu.

Kohtaan 3 lisättäisiin viittaus lakiin ortodoksisesta kirkosta 985/2006, jonka 116 §:ssä säädetään kirkon tai rukoushuoneen suojelusta. Kyseinen lisäys olisi käytännössä nykytilannetta selventävä, eikä laajentaisi asetuksen soveltamisalaa. Kohdassa 3 viitattaisiin valtioneuvoston asetukseen valtion omistamien rakennusten suojelusta 480/1985. Kyseinen asetus on kumottu lailla rakennusperinnön suojelemisesta, mutta sen nojalla annettuja suojelupäätöksiä on lain 24 §:n 5 momentin siirtymäsäännöksen mukaisesti yhä voimassa.

Kohdassa 4 käytettäisiin termiä *historiallisesti*, joka kattaa myös rakennushistorian, kumottavassa asetuksessa käytetyn termin *rakennushistoriallisesti* sijasta. Muutos tehtäisiin asetuksessa käytettyjen termien yhdenmukaistamiseksi, eikä sillä ei olisi vaikutusta kohdan asiasisältöön.

Kohdassa 6 ei käytettäisi enää myönnettävien avustusten nimityksiä. Muutos tehtäisiin, koska avustuksia voi olla muunkin nimisiä ja koska rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n nojalla ei voi myöntää muita kuin tämän asetuksen tavoitteiden mukaisia avustuksia.

7 § Poikkeus erityistä historiallista ja kulttuurista arvoa omaavan rakennuksen entistämiseen tai ylläpitoon tarvittavien tuotteiden ostoon

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 7 §:ää.

8 § Poikkeushakemuksen sisältö

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 8 §:ää. Toisessa momentissa käytettäisiin museolain 314/2019 3 luvun mukaisia termejä *alueellinen vastuumuseo* ja *valtakunnallinen vastuumuseo*, kumottavassa asetuksessa käytetyn *muu museoviranomainen* sijasta.

9 § Käsittelymaksu

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 9 §:ää.

10 § VOC-pitoisuuden määrittäminen

Pykälä vastaisi asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen 10 §:ää.

11 § Valvonta

Pykälä poikkeaisi asiasisällöltään olennaisesti kumottavan asetuksen 11 §:stä.

Pykälän 1 momentissa olisi informatiivinen säännös asetuksen valvontaviranomaisesta. Ympäristönsuojelulain 24 §:n 1 momentista on lailla 916/2021 [tulee voimaan 1.1.2022] poistettu ympäristönsuojelulain 23 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten valvontaviranomaisten eli elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten rooli tuote-VOC –asetuksen mukaisina valvontaviranomaisina. Asetuksen ainoana valvontaviranomaisena toimii siten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Pykälän 2 momentissa olisi informatiivinen säännös markkinavalvontaviranomaisesta. Koska asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain nojalla, olisi tarkoituksenmukaista, että asetuksessa viitataan uusiin ympäristönsuojelulain 24 a §:ään markkinavalvontaviranomaisista sekä 24 b §:ään markkinavalvontaviranomaisten toimivallasta. Säädösteknisesti viranomaisia ja niiden toimivaltaa koskevat säännökset tulee olla lain tasolla. Ympäristönsuojelulain 24 a §:n [tulee voimaan 1.1.2022] 1 momentissa säädetään, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii lain 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen mukaisten tuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Ympäristönsuojelulain 24 b §:ssä [tulee voimaan 1.1.2022] säädetään, että markkinavalvonnasta, ulkorajavalvonnasta ja muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään markkinavalvontalaissa, ja että markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonta-asetuksessa.

Kumottavan asetuksen 11 §:n 1 momentissa on säädetty valvontaohjelman laatimisesta. Vaatimus on perustunut tuote-VOC –direktiivin 6 artiklaan, joka on kumottu markkinavalvonta-asetuksen 38 artiklalla. Säännökselle ei olisi enää tarvetta tässä asetuksessa, sillä jatkossa markkinavalvontaan liittyvän valvontasuunnitelman laatimisesta säädetään markkinavalvontalain 7 §:ssä. Pykälässä ei olisi tarve myöskään säätää valvontaohjelman muuttamisesta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai ympäristöministeriön aloitteesta, kuten kumottavan asetuksen 2 momentissa säädetään.

Kumottavan asetuksen 12 ja 13 §

Asetuksessa ei olisi enää tarvetta säätää kumottavan asetuksen 12 §:n kaltaisesti tietojen toimittamisesta ja niiden käsittelystä, eikä kumottavan asetuksen 13 §:n kaltaisesti markkinoille luovuttamisesta. Markkinoille luovuttamista koskevat velvoitteet ovat vanhentuneet. Tietojen toimittamista ja niiden käsittelyä koskeva säännös on perustunut tuote-VOC –direktiivin 7 artiklaan, joka on kumottu markkinavalvonta-asetuksen 38 artiklalla. Kumottavan asetuksen pykälän 12 vaatimukset koskien asetuksen liitteen 2 mukaisia tuotteita ovat kansallista lainsäädäntöä, eivätkä vaatimukset ole enää tarpeellisia. Kyseisiä kerättyjä tietoja ei ole hyödynnetty, eikä niitä pystytä hyödyntämään esimerkiksi Suomen ilmaan joutuvien orgaanisten yhdisteiden päästölaskennassa ja -raportoinnissa. Tietojen kerääminen ilman niiden hyödyntämistä ei olisi tarkoituksenmukaista ja aiheuttaisi turhaa hallinnollista työtä sekä viranomaisille että toiminnanharjoittajille.

12 § Voimaantulo

Ensimmäisessä momentissa säädettäisiin asetuksen tulevan voimaan x päivänä xkuuta 2022. Toisessa momentissa säädettäisiin, että tällä asetuksella kumotaan orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta annettu valtioneuvoston asetus 837/2005.

Liite 1 SOVELTAMISALAAN KUULUVAT MAALIT, LAKAT JA AJONEUVOJEN KORJAUSMAALAUSTUOTTEET

Liite vastaisi pääosin asiasisällöllisesti kumottavan asetuksen liitettä 1. Kumottavaan asetukseen verrattuna kohdan 1 alakohdassa d säädettäisiin myös sisäverhousten maaleista. Kyseinen lisäys vastaisi Euroopan komission tuote-VOC –direktiivin suomenkieliseen versioon tekemää oikaisua. Oikaisu on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 27.1.2020 (L 021, s. 31).

Liite 2 MAALIEN JA LAKKOJEN JA AJONEUVOJEN KORJAUSMAALAUSTUOTTEIDEN SISÄLTÄMIEN VOC-YHDISTEIDEN ENIMMÄISPITOISUUDEN RAJA-ARVOT

Liite vastaisi asiasisällöllisesti pääosin kumottavan asetuksen liitettä 2. Kumottavaan asetukseen verrattuna taulukon 1 kohdassa d säädettäisiin myös sisäverhousten maaleista. Kyseinen lisäys vastaisi Euroopan komission tuote-VOC –direktiivin suomenkieliseen versioon tekemää oikaisua. Oikaisu on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 27.1.2020 (L 021, s. 31).

Liitteen taulukosta 1 jätettäisiin kumottavaan asetukseen verrattuna vanhentuneena pois pystysarake koskien I vaihetta, joka on alkanut 1.1.2007 ja päätynyt 31.12.2009. Tämän vuoksi taulukosta 1 jätettäisiin tarpeettomana pois myös maininta 1.1.2010 alkaneesta II vaiheesta.

Liitteen taulukosta 2 jätettäisiin kumottavaan asetukseen verrattuna vanhentuneena pois maininta päivämäärästä 1.1.2007.

Liite 3 VOC-PITOISUUDEN MÄÄRITYSMENETELMÄT

Liite vastaisi asiasisällöltään kumottavan asetuksen liitettä 3.

4 EHDOTUKSEN VAIKUTUKSET

Ehdotus ajantasaistaa ja siten selkeyttää kansallista tuote-VOC –sääntelyä. Ehdotus vähentää maalien ja lakkojen myyjien ja maahantuojien hallinnollista taakkaa, kun asetuksessa ei olisi enää sääntelyä

kumottavan asetuksen 12 §:n mukaisesta velvollisuudesta toimittaa vuosittain tietoja myytyjen ja maahantuotujen tuotteiden määristä ja käyttökohteista. Asetuksen valvontaviranomaisen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tietojen keräämiseen ja raportointiin liittyvän työmäärän arvioidaan vähentyvän tämän johdosta noin 1 htkk/a.

Asetuksen valvontaviranomaistehtävien siirtymistä kokonaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston roolia asetuksen markkinavalvontaviranomaisena on arvioitu hallituksen esityksessä laeiksi ympäristönsuojelulain, jätelain ja EU-ympäristömerkistä annetun lain sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta HE 153/2021 vp.

Ehdotuksella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvien maalien ja lakkojen sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteiden VOC-enimmäispitoisuudet eivät muutu verrattuna voimassa olevaan asetukseen.

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia eikä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

5 EHDOTUKSEN VALMISTELU

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä.

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausuntoa seuraavilta tahoilta: ... Myös muiden kuin edellä mainittujen tahojen on ollut mahdollista antaa lausunto. Lausuntonsa asetuserinnoksesta antoi x tahoja

Lausunnoissa...

6 ASETUKSEN VOIMAANTULO

Asetus ehdotetaan tulevan voimaan x päivänä xkuuta 2022.